

Fer-se totes les il·lusions possibles i altres notes disperses - Josep Pla

Quan una editorial recupera textos inèdits d'un autor mort i consagrat, la pregunta és si val la pena. Molt sovint, la resposta és que val la pena en cas que el lector conegui tota l'obra publicada. El que un autor com Josep Pla deixa inèdit són textos inacabats, rebutjats, esborranys i *laundry lists*. És el cas de *La vida lenta*, restes d'uns quants dietaris d'estar per casa que Destino va recuperar fa tres anys. En canvi a *Fer-se totes les il·lusions possibles i altres notes disperses* s'hi aprecia una clara voluntat d'estil. Si *La vida lenta* ens mostrava un Pla humà -massa humà-, aquest últim llibre és un bon tast del Pla escriptor.

Durant tota la vida, Josep Pla va amuntegar notes disperses, un calaix de sastre sense gaire rigor cronològic que va prendre forma en volums com *El quadern gris* o *Notes del capvesprol*. El lliurament pòstum que arriba ara, aplegat per Francesc Montero, incorpora notes censurades, desestimades, potser oblidades. La proporció de xafarderies, desqualificacions, provocacions i atzagaiades és molt elevada; en general són brillants, si bé en rares ocasions resulten cruels o gratuïtes.

M'han interessat molt les consideracions sobre l'economia i la sociologia de la Catalunya sotmesa al franquisme, i també la crítica de "la classe política (parasitària) de Madrid (militars, latifundistes, alta clerecia)". Les conseqüències de la dominació cultural a Catalunya van ser devastadores: "Trobar un català normal és difícil".

Els lectors gaudiran dels comentaris mordaços sobre autors com Sagarra, Carner o Serrahima. Pel que fa a Ignasi Agustí i Carles Sentí, la crítica s'adreça més a la persona que a l'obra. Les descripcions, els aforismes, els fragments de cartes, els records de trobades i tertúlies permeten fer-se una idea del que era Catalunya en les dècades posteriors a la guerra, amb un èmfasi en aspectes com la revista *Destino*.

El pitjor del recull són els poemes, que el mateix autor considerava infames, i alguna broma resclosida. La barreja de confessions eròtiques, anàlisi del poder, crítica literària i consideracions morals és característica de Josep Pla, i no gaire diferent de la que es troba en la resta de la seva obra memorialística. Quedem-nos amb una frase que subscriuria més d'un votant de la CUP: "L'exèrcit és el braç armat de la diferència de classes".